

Ofte stilte spørsmål om læringsteknologi

Innhold

Hva menes med digital skolehverdag?.....	2
Hva menes med digital dannelse og digital dømmekraft?	2
Hvilke vurderinger blir gjort med tanke på personvern?	2
Hvordan jobber Slemdal skole med at elevene skal oppleve en trygg digital hverdag?.....	4
Hvordan jobber dere med å skjerme elever fra skadelig innhold på nettet?	5
Hvordan er balanse mellom digital og analog læring på Slemdal skole, og hvilke vurderinger gjøres for å sikre analog kompetanse?	5
Hva sier forskning om læringsteknologi?	5
Kan en koble digitalt verktøy opp mot hjemmenettverk, og er dette sikkert?	6
Vil nettbruken av elevenes digitale verktøy overvåkes?.....	7
Har skolen filter?.....	7
Hvilke digitale verktøy skal elevene bruke?	8
Hvilke apper og programmer skal elevene bruke?.....	8
Hvordan oppbevares og lades digitale verktøy?	8
Hvordan evaluerer dere bruken av digitale verktøy?	8

Hva menes med digital skolehverdag?

Digital skolehverdag betyr at digitale verktøy og teknologi er en naturlig og integrert del av undervisningen, læringen og kommunikasjonen i skolen.

Kort forklart handler det om hvordan elever, lærere og skolen bruker digitale løsninger i det daglige skolearbeidet.

Gjennom en «God start» skal Slemdal skole være et inkluderende og fremtidsrettet læringsfellesskap der teknologi brukes til å skape, utforske og lære på nye måter – slik at elevene utvikler en trygg, kreativ og klok start i det digitale samfunnet.

Hva menes med digital dannelse og digital dømmekraft?

Digital dannelse handler om å utvikle kunnskap, holdninger og ferdigheter som gjør at barn og unge kan bruke digitale medier på en trygg, ansvarlig og etisk måte – og delta godt i et digitalt samfunn.

Det er mer enn å kunne bruke teknologi – det handler om hvordan og hvorfor man bruker den.

Digital dannelse omfatter blant annet:

- Nettvett og ansvar
 - Oppføre seg respektfullt på nett
 - Forstå konsekvenser av egne handlinger (kommentarer, deling, bilder)
- Kildekritikk
 - Kunne vurdere om informasjon på nett er troverdig
 - Skille mellom fakta, meninger og reklame
- Personvern
 - Beskytte egne og andres personopplysninger
 - Forstå hva det innebærer å dele bilder og informasjon
- Etisk bruk av teknologi
 - Bruke KI, samarbeid og digitale hjelpemidler på en redelig måte
 - Ikke kopiere eller jukse
- Digital identitet
 - Bevissthet rundt hvem man fremstår som på nett
 - Hvordan digitale spor kan bli værende lenge

Hvorfor er digital dannelse viktig?

- Barn og unge lever store deler av livet på nett
- Skolen har ansvar for å utvikle hele mennesket, også digitalt
- Digital dannelse er en del av læreplanverket (LK20) og de grunnleggende ferdighetene

Hvilke vurderinger blir gjort med tanke på personvern?

I Osloskolen blir det gjort en rekke konkrete og formelle personvern hensyn for å sikre at elevers og foresattes personopplysninger behandles lovlig, trygt og med minst mulig risiko. Dette arbeidet er forankret i GDPR, personopplysningsloven og opplæringsloven, og ledes sentralt av Utdanningsetaten i Oslo kommune.

Nedenfor er en oversikt over de viktigste hensynene som blir tatt, med eksempler.

1. Kun godkjente digitale verktøy kan brukes:

Skoler i Oslo har ikke lov til å bruke digitale tjenester fritt. Alle digitale læremidler og plattformer må være:

- vurdert av Utdanningsetaten
- godkjent for bruk i Osloskolen
- dokumentert med informasjon om personvern og bruk

Lærere kan ikke pålegge elever å bruke apper eller nettsider som ikke er godkjent.

2. Personvernkonsekvensvurderinger (DPIA):

Før digitale systemer tas i bruk, gjennomfører Utdanningsetaten:

- overordnede personvernkonsekvensvurderinger (DPIA)
- egne vurderinger for hver enkelt tjeneste ved behov

Disse vurderer:

- hvilke personopplysninger som behandles
- risiko for elevene
- hvilke tiltak som reduserer risiko

3. Dataminimering – bare nødvendige opplysninger:

Osloskolen skal:

- kun samle inn opplysninger som er nødvendige
- bruke opplysninger til tydelige og lovlige formål
- unngå behandling av sensitive opplysninger i digitale læremidler, med mindre det er eksplisitt godkjent

Eksempler på vanlige opplysninger:

- navn, klasse, skole
- vurderinger, fravær, faglig progresjon

Særlige kategorier (helse, diagnoser osv.) behandles svært strengt.

4. Databehandleravtaler og lagring av data:

Når eksterne leverandører brukes (f.eks. Microsoft, Google, læremiddel-leverandører):

- inngår Utdanningsetaten databehandleravtaler
- vurderer lagring i og utenfor EU/EØS
- bruker standard personvernbestemmelser (SCC) der det er nødvendig

Skolene kan ikke selv inngå slike avtaler – dette gjøres sentralt.

5. Feide – sikker innlogging:

Elever og ansatte bruker Feide til innlogging:

- deler kun minst mulig informasjon med tjenestene
- krever aktiv godkjenning første gang

- sikrer trygg identifisering uten unødvendig datadeling

6. Alderstilpasset nettfilter:

For å beskytte elevenes personvern og sikkerhet:

- har alle elev-enheter nettfilter
- filteret er strengest for de yngste elevene
- elever kan ikke skru det av selv

Dette bidrar indirekte til personvern ved å forebygge uønsket datainnsamling og eksponering.

7. Taushetsplikt og tilgangsstyring:

Ansatte i Osloskolen:

- har taushetsplikt
- skal kun ha tilgang til opplysninger de trenger i jobben
- deler ikke informasjon om andre elever med foresatte

8. Rettigheter for elever og foresatte:

Elever og foresatte har rett til:

- informasjon om hvordan data brukes
- innsyn i egne opplysninger
- retting ved feil
- sletting der regelverket gir adgang

Hvordan jobber Slemdal skole med at elevene skal oppleve en trygg digital hverdag?

Slemdal skole arbeider helhetlig og forebyggende med digital trygghet. Målet er at elevene skal:

- føle seg trygge når de bruker digitale verktøy
- forstå egne rettigheter og ansvar
- utvikle god digital dømmekraft
- oppleve at digitale løsninger støtter læring og fellesskap – ikke skaper utrygghet

Dette er tydelig forankret i skolens digitale praksis og strategi (2025–2027).

Slemdal skole jobber for en trygg digital hverdag ved å:

- bruke sikre og filtrerte løsninger
- kompetanseheving av ansatte der det er behov
- lære elevene digital dømmekraft
- ha voksne tett på den digitale bruken
- tilpasse praksis til alder og modenhet
- samarbeide med foresatte
- evaluere og justere jevnlig

Hvordan jobber skolen med å skjerme elever fra skadelig innhold på nettet?

Vi jobber systematisk og i flere lag for å beskytte elevene mot skadelig og uønsket innhold på nett. Arbeidet kombinerer tekniske tiltak, tydelige rammer, voksenoppfølging og opplæring i digital dømmekraft.

Vi skjermer elevene fra skadelig nettinhold ved å:

- bruke sterke nettfilter og sikre systemer
- ha tydelige regler og lærerstyrt bruk
- være tett på elevene
- lære dem hva de skal gjøre hvis noe er utrygt
- tilpasse praksisen etter alder
- samarbeide med foresatte

Hvordan er balanse mellom digital og analog læring på Slemdal skole, og hvilke vurderinger gjøres for å sikre analog kompetanse?

Slemdal skole har et bevisst mål om balanse, ikke erstatning. Digitale verktøy skal støtte undervisningen der de gir merverdi, men analog læring har fortsatt en tydelig og planlagt plass i skolehverdagen.

Skolen formulerer dette selv slik:

«Teknologi skal styrke fellesskapet – ikke erstatte det. Vi legger vekt på balanse mellom det menneskelige og det digitale.»

På Slemdal skole vurderer lærerne fortløpende:

- hva elevene skal lære
- hvilket verktøy som egner seg best
- om digitalt eller analogt gir størst læringsutbytte

Dette innebærer at:

- digitale verktøy ikke brukes automatisk
- analoge arbeidsformer velges der de gir fordeler, særlig innen:
 - håndskrift
 - lesing av lengre tekster
 - regning
 - praktisk og estetisk arbeid

Dette er i tråd med Oslo skolens føring om at digitale verktøy brukes *«der det er mest hensiktsmessig og gir best læring»*.

Hva sier forskning om læringsteknologi?

Forskningen peker ikke på et “ja eller nei” til teknologi i barneskolen, men er tydelig på at kvalitet, formål og pedagogisk ramme er avgjørende. Teknologi kan gi bedre læring, men også svekke konsentrasjon og leseforståelse hvis den brukes feil.

Forskningen viser at digitale verktøy kan være nyttige, men bare når de brukes riktig. Det er ikke mengden skjerm som er avgjørende – det er hva barna gjør, hvorfor de gjør det og hvordan læreren legger opp undervisningen.

Når fungerer teknologi godt i barneskolen?

Forskningen viser positive effekter når digitale verktøy brukes til å:

- skrive og skape (tekster, presentasjoner, lyd, bilder)
- øve ferdigheter på tilpasset nivå (for eksempel i lesing og matematikk)
- samarbeide og utforske sammen med andre
- støtte elever som trenger ekstra hjelp, f.eks. med lese- og skrivevansker

Dette fungerer best når læreren styrer bruken tydelig og verktøyene brukes som et supplement, ikke som en erstatning for annen undervisning.

Når er skjermbruk mindre gunstig?

Forskningen peker også på noen tydelige utfordringer:

- Lesing av lange tekster gir best forståelse på papir
- Skjerm kan gjøre det lettere å bli distraheret
- For mye passiv bruk (video, scrolling) gir lite læring
- Lang og ustrukturert skjermtid kan gå utover konsentrasjon og utholdenhet

Derfor anbefales variasjon og balanse mellom digitale og analoge arbeidsmåter.

Læreren er den viktigste faktoren:

En veldig klar konklusjon fra forskningen er at teknologi i seg selv gir ikke bedre læring – det er lærerens bruk av den som teller.

Elever trenger:

- tydelige rammer
- opplæring i hvordan verktøyene brukes
- skjermfrie pauser
- voksne som veileder aktivt

Hva betyr dette for ditt barn?

Det dere kan forvente i en forskningsbasert skolehverdag er at:

- digitale verktøy brukes når de gir merverdi
- barna jobber både på skjerm og på papir
- lesing, skriving og samtaler fortsatt har en sentral plass
- skolen er bevisst på skjermbruk og alder
- trygghet, konsentrasjon og læring prioriteres

Kan en koble digitalt verktøy opp mot hjemmenettverk, og er dette sikkert?

Skoleutstyr er satt opp med flere sikkerhetstiltak som gjelder uansett om barnet er på skolen eller hjemme.

Vil nettbruken av elevenes digitale verktøy overvåkes?

Nei, ikke overvåket i betydningen aktiv eller kontinuerlig kontroll av eleven.

Men noe bruk blir automatisk registrert av sikkerhets- og driftshensyn. Dette er en viktig forskjell.

Hva registreres – og hvorfor?

Skolens digitale verktøy er satt opp slik at:

Dette KAN registreres

- at en elev logger inn på skolens systemer
- hvilken skoleplattform eller nettadresse som brukes i undervisningen
- tekniske logger (f.eks. feil, sikkerhetshendelser)
- forsøk på å åpne blokkerte eller skadelige nettsider

Dette gjøres for å:

- beskytte elever mot skadelig innhold
- sikre systemene mot hacking og misbruk
- kunne hjelpe hvis noe ikke fungerer
- følge lovpålagte krav til sikkerhet og personvern

Har skolen filter?

Skolens digitale enheter er administrert og sikret gjennom JAMF, et profesjonelt system for skole- og utdanningssektoren.

I Oslo skolen brukes blant annet:

- Jamf School (enhets- og appstyring)
- Jamf Safe Internet (nettfilter og internettsikkerhet)
- Jamf Parent (foreldrestyring utenfor skoletid)

Dette gjelder både på skolen og hjemme.

Hva gjør JAMF i praksis?

Nettfilter (Jamf Safe Internet)

- Filtrerer bort skadelig og upassende innhold
- Fungerer uansett hvilket nett enheten er koblet til
- Kan ikke deaktiveres av eleven
- Er alders- og trinntilpasset
- Beskytter også mot phishing, skadevare og hacking

Filteret er bygget med prinsippet «beskyttelse uten overvåking» – JAMF blokkerer innhold, men sitter ikke og ser på eleven.

Enhetsstyring (Jamf School)

- Skolen bestemmer hvilke apper og funksjoner som finnes på enheten
- Elever kan ikke installere egne apper
- Begrensninger gjelder automatisk
- Lærere kan styre hvilke apper som er tilgjengelig i timen

Foreldrekontroll (Jamf Parent)

For foresatte (barn under 13 år):

- Mulighet til å styre bruk etter skoletid, i helger og ferier
- Låse enheten til lekse-apper
- Sette tidsbegrensninger
- Ikke overvåking – kun tilgangsstyring

Hvilke digitale verktøy skal elevene bruke?

På Slemdal skole har vi tilpasset opplæringen etter pedagogiske hensyn, alder og samfunnsbehovet, slik at elevenes digitale vei til gode digitale medborgere skal bli best mulig. Vi har valgt følgende digitale verktøy:

- 1. og 2. trinn: Et klassesett læringsbrett pr trinn, som elevene deler på å bruke der det er hensiktsmessig.
- 3. trinn: 1-1 læringsbrett.
- 4.-7. trinn: 1-1 PC, og et klassesett læringsbrett pr trinn.

Hvilke apper og programmer skal elevene bruke?

Slemdal skole har en kanalstruktur, som viser hvilke apper og programmer elevene skal mestre pr trinn (denne er ikke ferdig utarbeidet enda). Det utarbeides en opplæringsplan som viser hva elevene skal lære gjennom skoleløpet (revideres i 2026).

Hvordan oppbevares og lades digitale verktøy?

Læringsbrett eller PC oppbevares som hovedregel på skolen, og lades i ladeskap som er godkjent av Oslo kommune gjennom samkjøpsavtaler. I tilfeller der det er pedagogisk begrunnet av skolens ansatte, kan digitale læringsverktøy sendes hjem for leksearbeid.

Hvordan evaluerer skolen bruken av digitale verktøy?

Det er laget en digital strategi inkludert opplæringsplan pr trinn, som også inkluderer kompetanseheving for lærere for å sikre undervisningskvalitet med bruk av digitale verktøy. Vi evaluerer og tilpasser fortløpende, og etter retningslinjer og føringer som gjelder i Osloskolen.

Vi ønsker at alle barna våre skal oppleve digitale verktøy som noe trygt, nyttig og læringsfremmende. Det er et ansvar vi tar på skolen – og som vi deler med dere foresatte.

Takk for at dere bidrar med engasjement, spørsmål og samarbeid. Sammen gir vi elevene de beste forutsetningene for å utvikle god digital dømmekraft og trygghet – både på og utenfor skolen.

Vennlig hilsen
Slemdal skoles ledelse